

Descripció biològica de finques agrícoles en custòdia i propostes per a la potenciació de la biodiversitat

PROJECTE TOMATÍSSIMS

Cofinançat per:

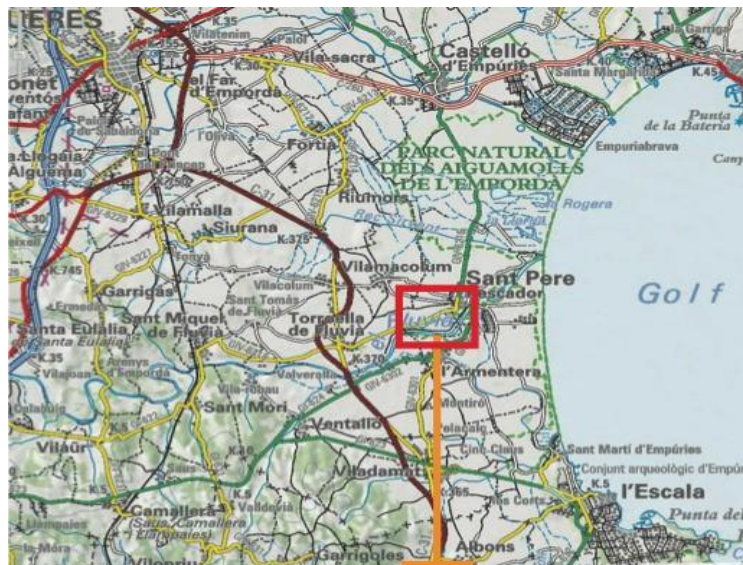
Col·labora:

Iniciativa del **GOB Menorca** emmarcada dins el projecte pilot "Cultivant Sinergies"

1. Dades i localització de la finca

Nom del gestor de la finca	Vicent Romero
Correu electrònic	info@tomatissims.cat
Municipi	Sant Pere Pescador
Extensió	2,5 ha
Tipus de producció	Horta i userda
Figures de protecció	A uns 150 m. dels límit del PN dels Aiguamolls de l'Empordà
Altitud	5 m
Coordenades centrals	42º 10' 55.01" N 3º 4' 13.52" E

2. Descripció de l'hàbitat

Geologia i geomorfologia

La finca, de 2,5 hectàrees en terreny planer, es troba 2-3 m sobre el nivell del riu a la terrassa al·luvial del Fluvià, formada per dipòsits sedimentaris del Quaternari. L'estructura del sol es compon de graves, còdols, sorres i argiles. Trobem el riu a 450 metres, en direcció sud. A la finca no hi han recs destacables, a excepció del canal de drenatge de la carretera.

Vegetació

i. Cultius

La major part de la finca (1,5 ha) està dedicada al cultiu d'usurda. En una part més reduïda s'hi cultiven productes d'horta (especialment tomates) i pruners. Hi ha una filera d'oliveres de tipus Argudell, plantades fa un parell d'anys.

ii. Vegetació arbòria

A banda dels cultius arboris, encara molt joves, els arbres més destacats de la finca es troben a la zona ajardinada del davant del mas. Aquí hi trobem una bona diversitat d'espècies, tant autòctones com al·lòctones i tant arbres fruiters com ornamentals.

Les principals espècies són: palmera datilera (*Phoenix dactylifera*), salze (*Salix alba*), gatell (*Salix atrocinerea*), tamariu (*Tamarix* sp.), àlber (*Populus alba*), noguera (*Juglans regia*), arç blanc (*Crataegus monogyna*), freixe (*Fraxinus angustifolia*), til·ler (*Tilia* sp.), lledoner (*Celtis australis*), om (*Ulmus minor*), trèmol (*Populus tremula*), figuera (*Ficus carica*), moixera (*Sorbus* sp.), garrofer (*Ceratonia siliqua*), vern (*Alnus glutinosa*), pi pinyoner (*Pinus pinea*) i ginkgo (*Ginkgo biloba*).

La majoria d'aquests arbres són joves i encara de port poc important, a excepció de la palmera, un salze i una figuera.

Cal destacar la presència de diverses espècies productores de baies (moixera i lledoner).

iii. Vegetació arbustiva

La vegetació arbustiva, en bona mesura, forma part dels tancaments de la finca, funciona com a delimitador de diferents espais o bé té una funció ornamental o de producció. També en trobem una diversitat important, tant pel que fa a les espècies autòctones com les al·lòctones.

Les principals espècies són: magraners (*Punica granatum*), baladres (*Nerium oleander*), saüc (*Sambucus nigra*), sanguinyol (*Cornus sanguinea*), marfull (*Viburnum tinus*), roser (*Rosa* sp.), cirerer d'arboç (*Arbutus unedo*), ginesta

(*Spartium junceum*), salvia (*Salvia officinalis*), romaní (*Rosmarinus officinalis*) i evònim (*Evonymus sp.*).

Els arbustos són especialment abundants a la zona ajardinada, on domina el baladre, el marfull i el sanguinyol; així com al tancament perimetral, format principalment amb magraners i en menor mesura amb ginesta.

Cal destacar també l'abundància d'arbustos productors de baies.

iv. Vegetació herbàcia

El camp d'usurda constitueix la principal superfície herbàcia de la finca. També trobem diversitat de plantes arvenses i ruderals, així com gespa i diferents espècies de flors ornamentals a la zona ajardinada.

v. Plantes invasores

Ocasionalment surten alguns peus d'estràmoni (*Datura stramonium*).

3. Descripció de la fauna de la finca i el seu entorn

La comunitat faunística d'aquesta finca està molt condicionada per l'escassa superfície i l'alt grau d'antropització. Per altra banda, la proximitat d'ambients més naturals del riu Fluvià afavoririen l'aparició de certes espècies, ja sigui en pas o atrets per la presència d'aliment (preses, baies, llavors...).

Mamífers

Malgrat les reduïdes dimensions de la finca, s'ha pogut evidenciar la presència de certs mamífers d'interès en les seves immediacions, essent el turó (*Putorius putorius*) l'espècie de major interès, es tracta d'un mustèlid greument amenaçat actualment a Catalunya, protegit pel decret legislatiu 2/2008 de protecció dels animals, i que està catalogat "En Perill". Un exemplar d'aquesta espècie es va trobar atropellat a la carretera entre Sant Pere Pescador i Torroella de Fluvià l'any 2012, a 1'5 km de la finca. Altres carnívors presents a l'entorn són el teixó (*Meles meles*), la geneta (*Genetta genetta*) i la guilla (*Vulpes vulpes*). La llúdriga (*Lutra lutra*) també freqüenta l'entorn fluvial proper; no obstant, l'hàbitat de la finca no és adequat per aquesta espècie.

A nivell d'ungulats el senglar (*Sus scrofa*), transita habitualment per la finca, motiu pel qual hi ha instal·lada una tanca cinegètica perimetral.

Altres espècies a destacar són els abundants de rosegadors, especialment talpons (*Microtus duodecimcostatus*) al camp d'usurda, els quals poden propiciar l'aparició de diferents espècies de predadors. També s'ha constatat la presència d'eríç (*Erinaceus europaeus*), musaranyes (*Crocidura russula*) i diferents espècies de ratspenats, sense que s'hagi pogut confirmar l'existència de refugis en ús d'aquests darrers.

Aus

La composició avifaunística de l'entorn de la finca és canviant al llarg de l'any en funció de la fenologia de les diferents espècies, tot seguint el patró habitual a la zona en el que es diferencien 4 períodes bàsics: hivernada, migració, primavera, període reproductor i migració de tardor.

L'abundància de micromamífers i insectes atrau la presència de diferents espècies depredadores, entre les quals trobem el xoriguer (*Falco tinnunculus*), l'aligot (*Buteo buteo*), el bernat pescaire (*Ardea cinerea*) i el mussol comú (*Athene noctua*).

A l'hivern són freqüents els grups mixtes d'espècies granívores, incloent fringíl·lids i pardals, atrets per la diversitat de plantes granades. Així mateix en aquest mateix període les espècies frugívores troben aliment en les diferents espècies de plantes productores de baies.

Pel que fa a la reproducció, s'ha pogut confirmar la nidificació d'oreneta vulgar (*Hirundo rustica*), pardals (*Passer domesticus* i *Passer montanus*) i estornells (*Sturnus vulgaris*), tots ells als edificis de la finca

Amfibis i rèptils

S'ha detectat d'alguna serp, possiblement atreta per la presència de preses, així com vidriol (*Anguis fragilis*). Pel que fa al amfibis les úniques espècies detectades són el tòtil granoter (*Discoglossus pictus*) i el gripau comú (*Bufo bufo*), segons el gestor de la finca aquest darrer ha experimentat un increment destacat des de l'inici del cultiu ecològic.

Altres

Segons el gestor de la finca en els darrers anys hi ha hagut un important increment en la diversitat d'invertebrats, especialment aràcnids i insectes, destacant especialment la major abundància de cuques de llum (*Lampyridae*).

Des de fa poc també s'han instal·lat dues desenes de bucs d'abelles (*Apis mellifera*) amb la intenció d'augmentar-ne el nombre i promoure la pol·linització.

4. Mesures proposades per a la millora de l'hàbitat i la presència d'espècies

Caixa niu d'òliba

Una de les primeres mesures que es varen prendre per a la potenciació d'espècies amenaçades va ser la instal·lació d'una caixa niu d'òliba. En el primer

any la caixa no va ser ocupada. La caixa va ser retirada per un problema de filtracions d'aigua.

Es pot mirar de trobar una ubicació alternativa per a la caixa niu.

Caixes niu de passeriformes

Es poden instal·lar caixes niu per a passeriformes en alguns dels arbres del jardí. També seria interessant posar caixes niu per a pardals a alguna de les parets de l'edifici.

Refugis de rat-penats

Actualment hi ha una caixa per a ratpenats al salze gran del jardí, de moment no s'han observat indicis d'ocupació.

Bassa/filtre verd

El gestor de la finca pretén fer un filtre verd a la part posterior de la vivenda. Seria molt interessant dissenyar aquest filtre verd de manera que facilites un hàbitat adequat per a amfibis i invertebrats aquàtics.

Manteniment de marges de vegetació per a petita fauna

El gestor de la finca està intentant crear marges arbustius al voltant de la finca, així com per a separar diferents espais dins de la mateixa finca.

Eliminació de plantes invasores

L'única planta catalogada com a invasora és l'estràmoni (*Datura stramonium*), de la qual surten espontàniament uns pocs peus. Es recomana evitar la seva proliferació tallant-la a mesura que vagi brotant i impedir que arribi a granar.

5. Altres mesures acordades

Sembra de lleguminoses

Varietats tradicionals d'horta

Potenciar rotació de cultius

Incorporació de residus de collites i poda

Ús d'adobs orgànics

Eliminació de plàstics agrícoles

Gestió correcta del reg

Reducció de l'ús de pesticides i herbicides (agricultura ecològica)

Fertilització adient a les necessitats del conreu (agricultura ecològica)

Tractament natural i tradicional de l'entorn dels habitatges rurals

Document elaborat per IAEDEN.

Torroella de Montgrí, 16 de maig de 2014

Annex - Fotografies

Foto 1: Vista general de l'entrada de la finca. Zona ajardinada.

Foto 2: Vista general de la part posterior de la finca. Zona d'horta i posador per a rapinyaires.

Foto 3: Vista general de la part posterior de la finca. Zona de compostatge i marge de magraners.

Foto 4: Vista general de la part posterior de la finca. Zona d'horta i de compostatge.

Foto 5: Xoriguer aturat a la finca.

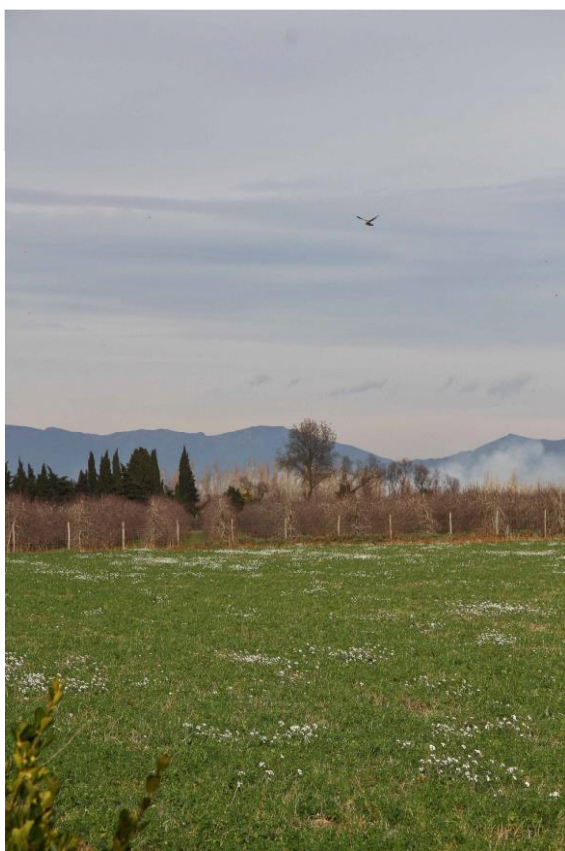

Foto 6: Camp d'usurda amb xoriguer caçant.

Foto 7: Salze amb refugi de rats penats.

Foto 8: Arnes d'abelles.